

Ministerie van Financiën

Den Haag, 27 SEP 2016

Ons kenmerk: ACM/DM/2016/205795

Contactpersoon: drs. F.H.W. Vergouwen | Frank.Vergouwen@acm.nl | (070) 722 28 33

Onderwerp: Reactie ACM op consultatiedocument over bescherming zzp en mkb

Geachte heer / mevrouw,

De Autoriteit Consument & Markt (ACM) maakt graag gebruik van de gelegenheid te reageren op uw consultatiedocument 'Effectiviteit en gewenste mate van bescherming voor zzp-ers en mkb-ers bij financiële diensten en producten'.

Zoals u zelf in het consultatiedocument aangeeft, is het belangrijk een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van alle voor- en nadelen van extra bescherming. U nodigt belanghebbenden en deskundigen uit om relevante feiten en ervaringen in te zenden. Daarom zal ACM in deze bijdrage een aantal feiten en ervaringen delen die uit een vorig jaar uitgevoerd onderzoek zijn gekomen. Volgens ACM zijn deze relevant bij de afweging over een aanpassing van wettelijke bescherming voor kleinzakelijke klanten.

Afhankelijke positie belemmert 'shoppen'

In het consultatiedocument wordt terecht een verband gelegd tussen de kwetsbare positie die kleinzakelijke klanten vaak hebben en de afhankelijkheid die daardoor ten opzichte van de kredietverstrekker ontstaat. Deze afhankelijkheid is ook terug te zien in de terughoudendheid bij deze groep om te 'shoppen': men voelt niet de vrijheid om actief te vergelijken tussen verschillende aanbieders en over te stappen naar een goedkopere/betere aanbieder.

In een vorig jaar gepubliceerd rapport¹ heeft ACM op het belang gewezen van voldoende concurrentie op de markt voor externe (bank)financiering, omdat dit de voorwaarden verbetert waaronder mkb-ers kunnen lenen. Uit het onderzoek bleek echter dat het mkb erg afhankelijk is van de grote banken: zij zijn voor het overgrote deel van hun externe financiering aangewezen op de drie grootbanken ABN Amro, ING en Rabobank. In het rapport komt ACM tot de conclusie dat er onvoldoende concurrentie is en geeft daarvoor een aantal verklaringen. Twee van deze verklaringen zijn zeer relevant voor het onderwerp van deze consultatie.²

¹ ACM (2015): Concurrentie op de markt voor MKB-financiering.
<https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/14430/Concurrentie-op-de-markt-voor-MKB-financiering/>

² Andere verklaringen zijn het bestaan van toetredingsbarrières, hoge kapitaaleisen en publicatie van de basisrente.

Zoek- en overstapkosten moeten omlaag

In de eerste plaats constateert ACM dat mkb-ers weinig van bank veranderen omdat er significante zoek- en overstapkosten zijn. Zoekkosten worden veroorzaakt door een gebrek aan duidelijke informatie over acceptatiecriteria en tarieven. Deze informatie is meestal niet op de website van de banken te vinden. Mkb-ers krijgen hier pas zicht op na een uitgebreid aanvraagproces bij een bank. In haar rapport beveelt ACM banken aan de informatievoorziening over productaanbod, acceptatiecriteria en financieringstarieven te verbeteren. Dit zorgt voor een verlaging van de zoekkosten. Dit sluit goed aan bij de door u genoemde mogelijkheid om de informatie- en adviesplichten uit te breiden naar kleinzakelijke klanten. Als reactie op **vraag 10** van het consultatiedocument is ACM vanuit concurrentieperspectief dan ook voorstander van een dergelijke uitbreiding.

Overstapkosten ontstaan door het ontbreken van de mogelijkheid om het bankrekeningnummer mee te nemen naar de nieuwe bank (nummerportabiliteit) en de hoge boeterente bij het overstappen tijdens de rentevaste periode van een lening. ACM heeft onderzoek gedaan naar de maatschappelijke kosten en baten van nummerportabiliteit.³ ACM vindt nummerportabiliteit een betere manier om overstapkosten te verlagen dan de bestaande Overstapservice. Bovendien heeft ACM in haar rapport een raamwerk ontwikkeld voor de berekening van de baten van nummerportabiliteit en verschillende vormen van nummerportabiliteit uitgewerkt. Overstapkosten kunnen daarnaast omlaag door (i) de effectiviteit van de Overstapservice voor zakelijke betaalrekeningen te evalueren, (ii) de berekeningswijze van de boeterente bij zakelijke leningen onder de loep te nemen, en (iii) mkb-ers eerder te informeren over het aflopen van de rentevaste periode. Deze laatste maatregel kan wat ACM betreft ook heel goed binnen de in **vraag 10** van het consultatiedocument bedoelde uitbreiding van de informatie- en adviesplichten vallen.

Meer kansen bieden aan alternatieve financieringsvormen

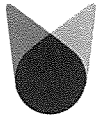
Ten tweede gaat er nog te weinig concurrentiedruk uit van financieringsalternatieven voor bancaire financiering, zoals crowdfunding en kredietunies. Hoewel alternatieve financiering relatief hard groeit, verstrekken deze alternatieven een fractie van de totale hoeveelheid financiering aan het mkb. Het is daarom belangrijk dat de groei van alternatieve financieringsvormen niet wordt belemmerd. Een helder regelgevend kader voor de verschillende alternatieve vormen van financiering is nodig. Regelgeving van en toezicht op alternatieve financieringsvormen zou niet zwaarder moeten zijn dan strikt noodzakelijk. Verder dient de overheid te voorkomen dat het bancaire financieringskanaal bevoordeeld wordt ten opzichte van alternatieve financieringsvormen. In aanvulling hierop is de in **vraag 12** van het consultatiedocument genoemde doorverwijsplicht zeker nader onderzoek waard. De mogelijkheden die er zijn met alternatieve financiering zijn voor veel kleinzakelijke klanten nog relatief onbekend. Een doorverwijsplicht kan daar verandering in brengen.

Versterken positie vergroot concurrentiedruk

Als reactie op **vraag 1 en 2** van het consultatiedocument merkt ACM op dat in het algemeen een betere bescherming van zzp-ers en mkb-ers hun positie ten opzichte van financiële dienstverleners zal versterken. Dit geldt zeker ook op de door u zogenoemde drie terreinen waar momenteel alleen consumenten worden beschermd: betaaldiensten, spaarproducten en kredietverlening. Dit vergroot de concurrentiedruk die van deze groep uitgaat en daarmee de mogelijkheden om betere voorwaarden te bedingen. Daarom moedigt ACM u aan wetgeving aan te passen als er onterecht

³ ACM (2016): Portabiliteit van betaalrekeningnummers. <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/15947/ACM-studie-naar-EU-brede-betaalrekening-nummerportabiliteit/>

Autoriteit Consument & Markt

onderscheid wordt gemaakt tussen consumenten en kleinzakelijke klanten. Een uitbreiding van bijvoorbeeld de algemene zorgplicht en het provisieverbod naar kleinzakelijke klanten lijken daarvoor goede kandidaten. Daarnaast kan de positie van kleinzakelijke klanten worden versterkt door zeker te stellen dat zij optimale mogelijkheden hebben om gebruik te maken van nieuwe betaaldiensten (zoals beoogd door de PSD-2).

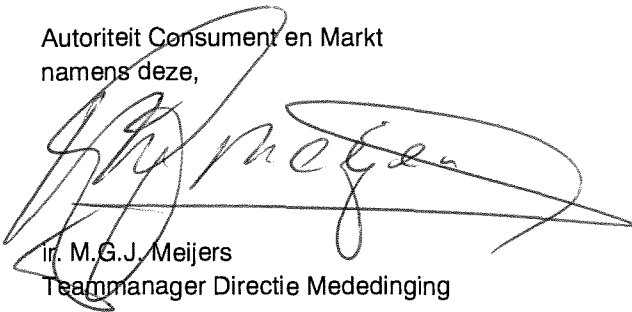
ACM realiseert zich dat een eventuele beslissing om de bescherming voor kleinzakelijke klanten uit te breiden een afweging vergt die meer aspecten meeweegt dan alleen concurrentie. De extra kosten die hogere bescherming met zich mee brengen is daar uiteraard een voorbeeld van. ACM beschikt niet over feitelijke informatie om daar een onderbouwd oordeel over te geven.

Tot slot

ACM wil ten slotte benadrukken dat het zaak is bij de concrete invulling van een verhoogde bescherming voor kleinzakelijke klanten rekening te houden met de mededingingsregels. ACM is graag bereid hierover met u in gesprek te gaan.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

Ir. M.G.J. Meijers
Teammanager Directie Mededinging